

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Prasības iesniegšana Tiesā](#) > [Juridiskā Palīdzība](#) > Poland

Juridiskā palīdzība

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Polija

1 Ar kādām izmaksām ir saistīta tiesvedība un kurš tās parasti sedz?

Tiesāšanās izdevumi ir izdevumi, kas personai ir jāapmaksā, lai panāktu savu tiesību atzīšanu vai aizstāvētu tās tiesā. Tie ietver tiesas izdevumus un gadījumos, kad lietas dalībnieks izklāsta savu lietu tiesā personīgi vai ar tāda jurista starpniecību, kurš nav advokāts (*adwokat*), tiesu advokāts (*radca prawny*) vai patentpilnvarnieks (*rzecznik patentowy*), ceļa izdevumus par lietas dalībnieka vai tā pārstāvja nokļūšanu tiesā, kā arī summu, kas atbilst lietas dalībnieka negūtajiem ienākumiem, ko tas nav varējis nopelnīt saistībā ar nepieciešamību ierasties tiesā, bet nepārsniedz atlīdzību par viena profesionāla jurista pakalpojumiem vai, ja lietas dalībnieku pārstāv advokāts, tiesu advokāts vai patentpilnvarnieks, šāda pārstāvja atlīdzību.

Tiesas izdevumi ietver nodevas un izdevumus.

Nodeva ir jāmaksā, iesniedzot ikvienu dokumentu, kam piemēro nodevu. Dokumenti, par kuriem ir jāmaksā nodeva, un attiecīgās nodevas apmērs ir norādīts 2005. gada 28. jūlija Likumā par tiesas izdevumiem civillietās (*Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). Minētajā likumā ir paredzēti arī noteikumi izdevumu apmēra aprēķināšanai.

Konkrētāk, nodeva ir jāmaksā par šādiem dokumentiem:

- prasības/pretprasības pieteikums;
- pieteikums par prasības paplašināšanu vai grozīšanu, kuras rezultātā palielināsies strīda summa;
- apelācijas sūdzības (*apelacja* un *zażalenie*);
- kasācijas sūdzība augstākai instancei (*skarga kasacyjna*) un apelācijas sūdzība par galīgā sprieduma atzīšanu par pretlikumīgu;
- pieteikums par aizmuguriski pieņemta sprieduma atcelšanu;
- sūdzība par maksājuma rīkojuma izdošanu;
- primārā intervence (*interwencja główna*) un sekundārā intervence (*interwencja uboczna*);
- lūgums par bezstrīdus procedūras ierosināšanu;
- bankrota pieteikums;
- pieteikums par ierakstīšanu / ieraksta dzēšanu Zemes reģistrā;
- pieteikums par ierakstīšanu Valsts Tiesu reģistrā (*Krajowy Rejestr Sądowy, KRS*) un ķīlu reģistrā, attiecīgā reģistra ieraksta grozīšanu vai dzēšanu;
- lūgums pārskatīt spriedumu;
- prasība par šķīrētiskas lēmuma anulēšanu;
- sūdzība par tiesas ierēdņa lēmumu;
- sūdzība par tiesu izpildītāja rīcību;
- pieprasījumi tālāk minēto dokumentu sagatavošanai, pamatojoties uz lietas materiāliem — dublikāts, noraksts, apliecinājums, izraksts, cits dokuments vai kopija, un pieprasījumi noraksta izsniegšanai no Zemes reģistra (apmaksājot arī reģistra nodevu).

Izdevumi cita starpā ietver šādus izdevumus un izmaksas:

- no tiesas izdevumu segšanas atbrīvotā lietas dalībnieka ceļa izdevumi, kas ir saistīti ar nepieciešamību ierasties tiesā pēc tiesas izsaukuma;
- kompensācija lieciniekiem par ceļa un apmešanās izdevumiem, kā arī negūtajiem ienākumiem saistībā ar nepieciešamību ierasties tiesā;
- atlīdzība un izdevumu kompensācija ekspertiem, kas ir izsaukti liecināšanai, kā arī lietas dalībnieka vajadzībām nozīmētiem tulkiem un aizbildņiem;
- izmaksas pēc fiksēta tarifa par pierādījumu iegūšanu no tiesas ekspertu konsilija atzinuma;
- atlīdzība citām personām vai iestādēm un to izdevumu kompensācija;
- citu pierādījumu iegūšanas izmaksas;
- izmaksas par dzīvnieku un priekšmetu pārvadāšanu un pieskatīšanu/glabāšanu;
- izdevumi par ievietošanu aprūpes vai aizturēšanas iestādēs;
- vienreizējie maksājumi tiesas ieceltiem aizbildņiem par situācijas izpēti lietās, kas attiecas uz laulības anulēšanu, šķiršanu un laulāto atšķiršanu, un par uzraudzību, vecākiem tiekoties ar bērniem saskaņā ar tiesas noteiktu grafiku;
- izdevumi par izziņas saņemšanu no tiesas ārsta;
- tiesas norīkota mediācijas procesa izdevumi;
- paziņojumu publicēšanas izdevumi.

Ja tiesību akti neparedz citādi, tiesas izdevumus sedz tas lietas dalībnieks, kurš iesniedz tiesai dokumentu, par kuru ir jāmaksā nodeva, vai kura dēļ rodas izdevumi.

Dažos gadījumos tiesību akti paredz piešķirt atbrīvojumu no tiesas izdevumu segšanas (bez nepieciešamības lūgt šādu atbrīvojumu), piemēram, šādām personām:

- lietas dalībnieks, kurš lūdz noteikt paternitāti vai maternitāti un uztur ar to saistītās prasības (ja prasība noteikt paternitāti izrādās acīmredzami nepamatota, tiesa, ņemot vērā visus lietas apstākļus, lēmumā par lietas slēgšanu var noteikt, ka prasītājam jāsedz visi nesamaksātie tiesas izdevumi);
- prasītājs, kurš lūdz piespriest uzturlīdzekļus, un atbildētājs, kurš lūdz samazināt uzturlīdzekļu summu;
- lietas dalībnieks, kurš lūdz atzīt līguma noteikumus par netaisnīgiem;
- darbinieks, kurš iesniedz prasību vai lūdz ierosināt bezstrīdus procedūru, izņemot gadījumus, kad prasības summa pārsniedz 50 000 PLN, vai persona, kura iesniedz pārsūdzību ar sociālo nodrošinājumu saistītā lietā;
- ar garīgās veselības jautājumiem saistītas lietas dalībnieks;
- persona ar invaliditāti lietā, kas ir saistīta ar šāda statusa atcelšanu vai invaliditātes pakāpes maiņu.

Izdevumus, ja tie ir saistīti ar darbībām, ko tiesa veic pēc savas iniciatīvas (piemēram, pieņem pierādījumus, ko lietas dalībnieks nav lūdzis iegūt), sākotnēji sedz valsts. Citus izdevumus sākotnēji sedz tas lietas dalībnieks, pēc kura lūguma tika veiktas darbības, kuras radīja izdevumus. Tiesa var pieprasīt, lai lietas dalībnieks iemaksātu avansu izdevumu daļējai segšanai, un neveiks darbību, ko lietas dalībnieks lūdz veikt, kamēr nebūs samaksāts avanss. Par pārmaksāto avansa summu atmaksāšanu un norēķināšanos par izdevumiem, kuri radušies lietas iztiesāšanas gaitā, tiesa lemj, pieņemot galīgo spriedumu.

Galīgajā spriedumā tiesa arī nolemj, kuram jāsedz tiesāšanās izdevumi un kādā apmērā. Strīdus procedūrā zaudētājs parasti sedz visus izdevumus (t. i., gan tos, kas radušies pašam, gan arī otra lietas dalībnieka izdevumus). Ja prasība ir apmierināta daļēji, tiesa var nolemt, ka lietas dalībnieki sedz savus izdevumus paši (proti, nevienam no lietas dalībniekiem nav jāsedz cita lietas dalībnieka izdevumi) vai ka izdevumi ir sadalāmi starp lietas dalībniekiem proporcionāli (proti, tas lietas dalībnieks, kuram lietas iznākums ir mazāk labvēlīgs, sedz tiesas noteiktu daļu no otra lietas dalībnieka izdevumiem). Bezstrīdus procedūrā (tādas notiek daudzos gadījumos, piemēram, svarīgās lietās saistībā ar bērniem, mantojumu vai kopīpašuma izbeigšanu) lietas dalībnieki parasti sedz izdevumus vienlīdzīgās daļās. Taču atkarībā no situācijas, tajā skaitā lietas dalībnieku uzvedības tiesas procesa gaitā, tiesa var pēc saviem ieskatiem pieņemt citādu lēmumu, piemēram, noteikt, ka vienam lietas dalībniekam ir jāsedz visi izdevumi, arī tie, kas radušies pārējiem lietas dalībniekiem.

2 Kas ir juridiskā palīdzība?

Juridisko palīdzību sniedz, lai atvieglotu tiesu iestāžu pieejamību cilvēkiem sarežģītās dzīves situācijās vai finansiāli spiedīgos apstākļos.

Juridiskās palīdzības sniegšanu reglamentē šādi tiesību akti:

a) iekšzemes lietās: Civilprocesa kodekss un Likums par tiesas izdevumiem civillietās;

b) pārrobežu lietās: papildus a) apakšpunktā minētajiem arī Likums par tiesībām uz juridisko palīdzību civilprocesos Eiropas Savienības dalībvalstīs un par tiesībām uz juridisko palīdzību nolūkā panākt strīdā mierizlīgumu pirms tiesvedības ierosināšanas (*Ustawa o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania*).

Pārrobežu lietas ir lietas, kurās pieteikuma iesniedzējs, kura domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir citā Eiropas Savienības dalībvalstī (izņemot Dāniju), iesniedz pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai tiesvedībā, kas notiek vai tiks ierosināta Polijas Republikā, vai lai panāktu mierizlīgumu strīdā civillietā, kas ir Polijas tiesu jurisdikcijā. Tās ir arī lietas, kurās pieteikuma iesniedzējs, kura domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir Polijas Republikā, lūdz juridisko palīdzību tiesvedībā, kas notiek vai tiks ierosināta citā Eiropas Savienības dalībvalstī (izņemot Dāniju), vai lai panāktu mierizlīgumu strīdā civillietā, kas ir ir šīs valsts tiesu jurisdikcijā.

Juridiskā palīdzība ietver šādus elementus:

- atbrīvojums no tiesas izdevumiem, lai lietas dalībniekam nebūtu jāiemaksā drošības nauda tiesvedības ierosināšanas brīdī un jāsedz izdevumi, kas rodas tiesvedības gaitā, tajā skaitā ceļa izdevumi par nokļūšanu tiesā, ja tiesa pieprasa, lai lietas dalībnieks ierastos tiesā personiski;
- tiesas norīkots jurists pārstāvībai tiesas procesā, tajā skaitā dokumenta sagatavošanai par tiesvedības ierosināšanu (pārrobežu lietās arī nolūkā sniegt juridiskas konsultācijas un panākt mierizlīgumu strīdā ārpus tiesas kārtībā), lai lietas dalībnieku bez maksas pārstāvētu profesionāls jurists;
- turklāt pārrobežu lietas, kurās pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai tiesvedībā, kas notiek vai tiks ierosināta citā dalībvalstī:

a) atbrīvojums no izdevumiem, kas sedz izmaksas par juridiskās palīdzības pieprasījuma citā dalībvalstī un pieteikumam pievienoto nepieciešamo dokumentu tulkošanu;

b) advokāta vai tiesu advokāta iecelšana juridiskās palīdzības sniegšanai pieteikuma iesniedzējam Polijas Republikā tiesvedībā, kas notiek vai tiks ierosināta citā dalībvalstī, līdz dienai, kad šis dalībvalsts kompetentā iestāde saņem pieteikumu par juridisko palīdzību.

Juridisko palīdzību var sniegt pilnā vai daļējā apmērā. Daļēja juridiskā palīdzība ietver tikai tiesas norīkota jurista piešķiršanu bez atbrīvojuma no tiesas izdevumiem vai tiesas norīkota jurista piešķiršanu ar daļēju atbrīvojumu no tiesas izdevumiem (piemēram, nav jāsedz konkrēta izdevumu daļa vai konkrēta izdevumu pozīcija).

Polijā bezmaksas juridiskās palīdzības (nieodpłatna pomoc prawna) ietvaros ir pieejama arī ad hoc juridiskā palīdzība. Bezmaksas juridiskās palīdzības sniegšanu reglamentē 2015. gada 5. augusta Likums par bezmaksas juridisko palīdzību, bezmaksas konsultācijām civillietās un juridisko izglītību (Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej). Bezmaksas juridiskā palīdzība ietver šādus elementus:

- *bezmaksas juridiskās konsultācijas, ko sniedz advokāts vai tiesu advokāts, arī attiecībā uz notiekošu tiesvedību;*
- *dokumenta projekta sagatavošana bez maksas, izņemot procesuālos dokumentus notiekošā tiesvedībā;*
- *pieteikuma sagatavošana bez maksas, lūdzot atbrīvojumu no tiesas izdevumiem un/vai tiesas norīkota jurista piešķiršanu notiekošā tiesvedībā;*
- *bezmaksas mediācijas process.*

3 Kādi ir juridiskās palīdzības piešķiršanas nosacījumi?

Juridiskā palīdzība tiesvedībā ir pieejama gan fiziskām, gan juridiskām personām, kā arī struktūrām, kuras saskaņā ar tiesību aktiem drīkst piedalīties tiesvedībā.

Fizisku personu var atbrīvot no tiesas izdevumiem, ja šādu izdevumu segšana radīs vai varētu radīt grūtības minētajai personai vai tās ģimenei.

Juridiskas personas, kā arī struktūras (kas nav juridiskas personas), kuras saskaņā ar tiesību aktiem drīkst piedalīties tiesvedībā, var atbrīvot no tiesas izdevumiem, ja tām nepietiek līdzekļu tiesas izdevumu segšanai.

Komercuzņēmumiem (izņemot uzņēmumus, kuri pilnībā vai daļēji pieder valstij) jāspēj arī pierādīt, ka to partneriem vai īpašniekiem nepietiek līdzekļi, lai palielinātu uzņēmuma kapitālu vai piešķirtu tam aizdevumu.

Sabiedriskās organizācijas, kuras nenodarbojas ar komercdarbību, arī var lūgt atbrīvot tās no tiesas izdevumiem, ja tās ir iesaistītas tiesvedībā, kas ir saistīta ar sociālā atbalsta, zinātniskām, izglītojošām, kultūras, sporta, labdarības vai pašpalīdzības darbībām patērētāju tiesību aizsardzības, vides aizsardzības vai sociālās palīdzības jomā.

Juridiskās palīdzības saņemšanai nav noteikti konkrēti ienākumu sliekšņi. Tiesa pieņem šādu lēmumu pēc saviem ieskatiem, ņemot vērā lietas dalībnieka ienākumu struktūru, mantisko stāvokli un izdevumus, tajā skaitā apgādājamo skaitu. Tiesa var arī secināt, ka lietas dalībniekam nepietiek līdzekļu jurista algošanai, taču tam ir pietiekami daudz līdzekļu, lai varētu segt daļu vai pat visus tiesas izdevumus.

Turklāt iekšzemes lietās tiesa var atteikt jurista norīkošanu arī tad, ja lietas dalībnieks nevar atļauties algot juristu, bet tiesa uzskata, ka jurista pakalpojumi nav vajadzīgi. Praksē tā notiek vienkāršās lietās, it īpaši ja lietas dalībnieks tiesvedības gaitā jau ir parādījies, ka izprot likumus un tiesas procedūras.

Pārrobežu lietās tiesa var atteikt juridisko palīdzību personām, kuras pastāvīgi dzīvo vai uzturas citā ES dalībvalstī, izņemot Dāniju, ja to prasības mērķis vai tiesības, kuras tās vēlas aizstāvēt ar savu prasību, ir acīm redzami nepamatotas. Juridisko palīdzību var atteikt, pamatojoties arī uz lietas būtību, ja pieteikuma iesniedzējam iepriekš jau tika piešķirta juridiskā palīdzība tajā pašā lietā mierizlīguma panākšanai pirms civilprocesa ierosināšanas, bet izlīgums tā arī netika panākts.

Formāls nosacījums juridiskās palīdzības saņemšanai ir tāds, ka pieteikums ir jāiesniedz tiesā saskaņā ar 6.–8. punktā izklāstīto kārtību.

Neraugoties uz iepriekš minēto, personām, kuras neprot poļu valodu, pēc pieprasījuma, kas jāiesniedz tiesai, kura skata tās lietu (vai skatīs, ja pieprasījumu iesniedz pirms tiesas sēdes sākuma), nodrošina bezmaksas tulka palīdzību tiesas sēdes laikā. Šādas palīdzības saņemšanai — atšķirībā no juridiskās palīdzības saņemšanas — nav izvirzītas nekādas oficiālas prasības. Tas ir noteikts 2001. gada 27. jūlija Likuma par vispārējās jurisdikcijas tiesu organizāciju (*Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku prawo o ustroju sądów powszechnych*) 5. pantā. Taču lietas dalībniekam, kurš vēlas saņemt bezmaksas palīdzību procesuālo dokumentu un tiesai iesniedzamu dokumentu tulkošanā, ir jāiesniedz vienkāršs pieteikums par juridisko palīdzību.

Bezmaksas juridisko palīdzību ir tiesīgas saņemt vienīgi fiziskas personas, tajā skaitā individuālie komersanti, kuri nenodarbina citas personas (tātad pašnodarbinātās personas), ja tās nevar atļauties maksas juridisko palīdzību.

Svarīgu iemeslu dēļ advokāts vai tiesu advokāts var atteikties sniegt bezmaksas juridisko palīdzību, bet tam ir jāinformē persona, kas ir tiesīga saņemt šādu palīdzību, par citiem centriem attiecīgajā rajonā (powiat), kuri nodrošina bezmaksas juridisko palīdzību.

Konstatējot, ka problēma, ar kuru ir saskārusies persona, kas ir tiesīga saņemt bezmaksas juridisko palīdzību, nav pilnībā vai daļēji atrisināma, nodrošinot bezmaksas juridisko palīdzību, jo īpaši tad, ja konkrētā problēma nav tikai juridiska, advokāts vai tiesu advokāts informē attiecīgo personu par citām iespējamām saņemt atbilstošu palīdzību no bezmaksas konsultāciju pakalpojumu sniedzējiem. Piemēram, tie var sniegt informāciju par pakalpojumiem, ko sniedz organizācija, kas nodrošina bezmaksas konsultācijas, izplatot informatīvās lapiņas (karta informacyjna poradnictwa).

Turklāt gadījumos, kad bezmaksas juridiskā palīdzība ietvertu bezmaksas mediācijas procesu, tas netiks piešķirts, ja konkrēto lietu jau iepriekš bija nodevusi mediācijai tiesa vai cita iestāde, kā arī situācijās, kad pastāv pamatotas aizdomas par vardarbību attiecībās starp lietas dalībniekiem.

4 Vai juridisko palīdzību piešķir visu veidu tiesvedībā?

Jā. Juridiskā palīdzība ir pieejama visās civillietās, tajā skaitā par ģimenes lietām, komercdarbību, nodarbinātību un sociālo nodrošinājumu (piemēram, par izdienes pensijām un mūža pensijām).

5 Vai nepieciešamības gadījumā ir īpaša procedūra?

Ārkārtas gadījumiem atsevišķa procedūra nav paredzēta.

6 Kur ir atrodama juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Juridiskās palīdzības pieprasīšanai iekšzemes lietās nav ieviesta oficiāla pieteikuma veidlapa. Šādu lūgumu vienkārši iesniedz rakstveidā vai izsaka mutiski tā reģistrēšanai.

Pārrobežu lietās var izmantot oficiālo veidlapu, kas ir iekļauta pielikumā Komisijas 2004. gada 9. novembra Lēmumam Nr. 2004/844/EK, ar ko ievieš veidlapu juridiskās palīdzības pieprasījumiem saskaņā ar Padomes Direktīvu 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos. Veidlapas ir pieejamas kancelejā tajā tiesā, kurā norisinās tiesvedība vai kurā to ir paredzēts ierosināt. Tās var arī lejupielādēt no Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnes. Tomēr veidlapas izmantošana nav obligāta. Pieteikumā jānorāda informācija par pieteikuma iesniedzēja ģimenes stāvokli, mantisko stāvokli, ienākumiem un iztikas līdzekļu avotiem. Pieprasot juridisko palīdzību mierizlīguma panākšanai pirms civilprocesa ierosināšanas, jāsniedz arī detalizēts lietas faktu izklāsts.

Veidlapas izmantošana ir obligāta vienīgi pārrobežu lietās, kurās tiesvedība notiek citā dalībvalstī un strīdā ir iesaistīts Polijas valstspiederīgais vai persona, kurai ir tiesības pastāvīgi dzīvot Polijā.

Pārrobežu lietās pieteikumu var iesniegt ne tikai poļu valodā, bet arī angļu valodā.

7 Kādi dokumenti jāiesniedz kopā ar juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Pieteikumā par atbrīvojumu no tiesas izdevumiem vai tiesas norīkota jurista piešķiršanu iekšzemes lietās jānorāda ģimenes stāvoklis, mantiskais stāvoklis, ienākumi un iztikas līdzekļu avoti saskaņā ar paraugu, kurš ir norādīts tieslietu ministra 2016. gada 3. oktobrī izdotajos Noteikumos par bezmaksas juridisko palīdzību, ko sniedz tiesas norīkots advokāts un ko apmaksā valsts (*Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu*). Veidlapas poļu valodā ir elektroniskā formātā pieejamas tiesu tīmekļa vietnēs un Tieslietu ministrijas tīmekļa vietnē, bet papīra formātā — tiesu kancelejās. Tā ir oficiāla prasība, un, ja tiesas norādītos trūkumus šajā sakarā nenovērš nedēļas laikā pēc attiecīgo tiesas norādījumu saņemšanas, pieteikums tiks noraidīts. Ja rodas šaubas par pieteikumā norādītajiem apstākļiem, tiesa var nolemt noskaidrot pieteikuma iesniedzēja faktiskos apstākļus, jo īpaši pieprasot no tā papildu paskaidrojumus vai dokumentus.

Pārrobežu lietās personai ar rezidenta statusu vai pastāvīgo dzīvesvietu citā ES dalībvalstī, izņemot Dāniju, jāpievieno pieteikumam šādi dokumenti:

- dokumenti, kas apliecina pieteikumā norādītās ziņas;
- dokumenti, kas apliecina pieteikuma iesniedzēja valstspiederību, dzīvesvietu vai pastāvīgo dzīvesvietu, un, ja pieteikuma iesniedzējs nav dalībvalsts valstspiederīgais, dokumentu, kas apliecina, ka atbilstoši šīs dalībvalsts tiesību aktiem pieteikuma iesniedzējs uzturas tajā likumīgi;
- pieteikuma iesniedzēja paziņojums par to, vai tam iepriekš jau tika piešķirta juridiskā palīdzība mierizlīguma panākšanai pirms civilprocesa ierosināšanas tajā pašā strīdā un, ja palīdzība tika piešķirta, bet izlīgums tā arī netika panākts, paskaidrojumi par notikumu.

Iepriekš minēto dokumentu tulkojums poļu vai angļu valodā jāveic personai, kura ir kvalificēta veikt oficiālu dokumentu tulkošanu pieteikuma izcelsmes dalībvalstī.

Ja pārrobežu lietā iesniegtajā pieteikumā trūkst nepieciešamās informācijas vai rodas šaubas par tā atbilstību patiesībai, tiesa lūgs pieteikuma iesniedzēju iesniegt papildu paskaidrojumus vai dokumentus noteiktajā termiņā, kas nepārsniedz vienu mēnesi. Konkrētāk, pieteikuma iesniedzējs var iesniegt nodokļu deklarācijas, pārskatus un izrakstus no bankas kontiem, bankas noguldījumu kontiem vai vērtspapīru kontiem vai izziņas, kurās ir norādītas algas, honorāru un citu saņemtu atlīdzību vai pabalstu, pensijas, mūža pensijas un uzturlīdzekļu summas. Ja norādītais termiņš netiek ievērots, tiesa lems par pieteikumu, pamatojoties uz informāciju, kas ir tās rīcībā.

Ja ir norīkots advokāts vai tiesu advokāts, ar tiem ir jāsaazinās. Tiesa var izsniegt pieteikuma iesniedzējam lēmumu par advokāta vai tiesu advokāta norīkošanu, nenorādot tajā norīkotā advokāta vai tiesu advokāta pilnu vārdu, uzvārdu un kontaktadresi. Šo informāciju tiesa sniegs nākamajā vēstulē, kad būs saņēmusi šos datus no kompetentās apgabala advokātu padomes vai apgabala tiesu advokātu apvienības.

Personai, kurai tiesa piešķir pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no tiesas izdevumiem pirms tiesvedības ierosināšanas, kopija no lēmuma par šādu atbrīvojumu ir jāpievieno pieteikumam vai citam dokumentam par tiesvedības ierosināšanu.

Persona, kas ir atzīta par tiesīgu saņemt juridisko palīdzību atbilstoši bezmaksas juridiskās palīdzības nodrošināšanas programmai, saņems gaidīto palīdzību tieši bezmaksas juridiskās palīdzības centrā.

11 Kurš izraugās manu advokātu, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Advokātu vai attiecīgā gadījumā tiesu advokātu izraugās kompetentā apgabala advokātu padome vai apgabala tiesu advokātu apvienība; ja pieteikumā ir norādīts konkrēta jurista vārds un uzvārds, to norīkos sniegt palīdzību pieteikuma iesniedzējam, ciktāl tas ir iespējams un ar paša jurista piekrišanu. Svarīgu iemeslu dēļ advokāts vai tiesu advokāts var atteikties uzņemt šo lietu, un tādā gadījumā profesionālā organizācija norīkos citu juristu. Svarīgu iemeslu dēļ var arī pieprasīt norīkotā jurista maiņu tiesvedības gaitā.

Pieteikumā var arī norādīt, ka priekšroka būtu dodama juristam, kurš labi prot noteiktu svešvalodu vai kuram ir pieredze noteiktā juridiskā profesijā, konkrēti — tam jābūt advokātam vai tiesu advokātam. Parasti tiesa apmierina šādu lūgumu.

Izmantojot bezmaksas tiesiskās palīdzības programmu, izvēlēties advokātu vai tiesu advokātu nav iespējams. Šādu juridisko palīdzību sniegs tas advokāts vai tiesu advokāts, kurš tajā brīdī dežurē pieteikuma iesniedzēja izvēlētajā juridiskās palīdzības centrā, vai arī šāda advokāta vai tiesu advokāta norīkots jurists stažieris.

12 Vai juridiskā palīdzība sedz visas tiesvedības izmaksas?

Lietas dalībniekam, kuru tiesa ir pilnībā atbrīvojusi no tiesas izdevumiem, nav jāmaksā nekādas tiesas nodevas un tiesas izdevumi. Ja tiesa ir piešķirusi daļēju atbrīvojumu no tiesas izdevumiem, lietas dalībniekam ir jāsamaksā tās tiesas nodevas un jāsedz tie tiesas izdevumi, uz kuriem atbrīvojums neattiecas. Ja tiesas procesā uzvar šāds lietas dalībnieks, tiesa lēmumā par tiesvedības slēgšanu norāda, ka procesu zaudējušajam lietas dalībniekam ir jāatlīdzina uzvarētājam šādi izdevumi.

Ja no tiesas izdevumiem atbrīvotā lietas dalībnieka prasība netiek apmierināta pilnībā vai daļēji, tiesa galīgajā nolēmumā norāda, ka tam ir jāatlīdzina tiesas izdevumi, kas ir radušies otram lietas dalībniekam (bet ne izdevumi, ko apmaksāja valsts).

13 Kurš sedz pārējās izmaksas, ja man ir tiesības saņemt tikai ierobežotu juridisko palīdzību?

Personai, kas ir daļēji atbrīvota no tiesas izdevumiem, ir jāsedz tie tiesas izdevumi, no kuriem tā nav atbrīvota.

14 Vai juridiskā palīdzība attiecas arī uz pārsūdzībām?

Juridiskā palīdzība, ko ir piešķirusi pirmās instances tiesa, ietver arī apelācijas un piespiedu izpildes procedūras. Persona, kuru pirmajā tiesu instancē nepārstāvēja jurists (piemēram, advokāts), var lūgt šāda veida palīdzību otrajā tiesu instancē. Ja rodas nepieciešamība iesniegt ārkārtas pārsūdzību, lietas dalībniekam ir jāiesniedz īpašs pieprasījums, par kuru tiks pieņemts atsevišķs lēmums vienīgi attiecībā uz šo konkrēto tiesvedības posmu.

15 Vai juridisko palīdzību var atsaukt pirms tiesvedības pabeigšanas (vai

arī anulēt pēc tiesvedības pabeigšanas)?

Tiesa var atsaukt juridisko palīdzību (gan atbrīvojumu no tiesas izdevumiem, gan tiesas norīkotu juristu), ja tiek konstatēts, ka apstākļi, uz kuru pamata piešķīra šo palīdzību, neeksistēja vai vairs neeksistē. Abos šajos gadījumos lietas dalībniekam būs jāsamaksā visas piemērojamās nodevas un jāatlīdzina izdevumi, taču otrajā gadījumā tiesa, pamatojoties uz izmaiņām lietas dalībnieka situācijā, var likt tam veikt apmaksu tikai daļēji.

Pieņemot lēmumu par palīdzības atsaukšanu, tiesa var sodīt lietas dalībnieku, kurš saņēma atbrīvojumu no tiesas izdevumiem, apzināti sniedzot nepatiesu informāciju par saviem apstākļiem, ar naudas sodu apmērā līdz 1000 PLN, bet lietas dalībniekam, kurš maldināja par saviem apstākļiem un tāpēc tam tika piešķirts tiesas norīkotais jurists, noteikt naudas sodu apmērā līdz 3000 PLN. Neatkarīgi no pienākuma samaksāt naudas sodu šādam lietas dalībniekam jāsamaksā arī visas piemērojamās nodevas un jāsedz attiecīgie izdevumi vai jāapmaksā tiesas norīkotā jurista honorārs.

Ja atbrīvojumu no tiesas izdevumiem atkārtoti pieprasa persona, kura iepriekš apzināti sniedza nepatiesu informāciju par savu ģimenes stāvokli, mantisko stāvokli, ienākumiem un iztikas līdzekļu avotiem, tiesa noraidīs tās pieteikumu un liks samaksāt naudas sodu apmērā līdz 2000 PLN.

Lēmumu par naudas soda uzlikšanu var pārsūdzēt kārtībā, kāda ir aprakstīta 16. punktā tālāk.

16 Vai es varu apstrīdēt atteikumu piešķirt juridisko palīdzību?

Jā. Pārsūdzēt var lēmumu, ar kuru noraidīja pieteikumu par atbrīvojumu no tiesas izdevumiem vai par tiesas norīkota jurista piešķiršanu, vai, ja šādu lēmumu pieņēma tiesas ierēdnis, var iesniegt sūdzību par tā lēmumu. Pirms lēmuma pārsūdzēšanas vienas nedēļas laikā pēc lēmuma saņemšanas ir jāiesniedz pieprasījums sniegt atbildi rakstveidā par noraidīšanas pamatojumu. Vienas nedēļas laikā pēc rakstveida atbildes saņemšanas par noraidīšanas pamatojumu pārsūdzība jāiesniedz tiesā, kura pieņēma attiecīgo lēmumu. Iesniedzot pieprasījumu sniegt atbildi rakstveidā par noraidīšanas pamatojumu vai pārsūdzību, vai sūdzību par tiesu ierēdņa lēmumu, nekādas nodevas nav jāmaksā. Līdzīga kārtība jāievēro arī gadījumos, kad tiek atsaukts iepriekš pieņemts lēmums par atbrīvojumu no tiesas izdevumiem vai par tiesas norīkota jurista piešķiršanu.

Taču personai, kuras pieteikums bezmaksas juridiskās palīdzības saņemšanai tika noraidīts, nav iespējas pārsūdzēt šo atteikumu.

Papildu informācija

- 2005. gada 28. jūlija Likums par tiesas izdevumiem civillietās;
- 1964. gada 17. novembra Civilprocesa kodekss;
- 2004. gada 17. decembra Likums par tiesībām uz juridisko palīdzību civilprocesos Eiropas Savienības dalībvalstīs un par tiesībām uz juridisko palīdzību nolūkā panākt strīdā mierizlīgumu pirms tiesvedības ierosināšanas;
- 2004/844/EK: Komisijas 2004. gada 9. novembra Lēmums, ar ko ievieš veidlapu juridiskās palīdzības pieprasījumiem saskaņā ar Padomes Direktīvu 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos;
- 2015. gada 5. augusta Likums par bezmaksas juridisko palīdzību, bezmaksas konsultācijām civillietās un juridisko izglītību;
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>;
- atsevišķu rajonu tiesu un apgabaltiesu tīmekļa vietnes.

17 Vai juridiskās palīdzības pieprasīšana aptur noilguma termiņu?

Attiecībā uz pieteikumiem par atbrīvojumu no tiesas izdevumiem attiecīgā pieteikuma vai pārsūdzības par lēmumu, ar kuru atteikts atbrīvojums, iesniegšana principā neaptur notiekošo tiesvedību, ja vien pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis atbrīvojumu no tiesas izdevumiem saistībā ar to, ka pieteikums iekļauts prasības pieteikumā vai sniegts pirms prasības celšanas. Ja pieteikums, kas iesniegts pirms procesuāla dokumenta iesniegšanas nodevas samaksas termiņa beigām, tiek galīgi noraidīts, maksājuma termiņu atsāk skaitīt no

dienas, kad izsniegts maksājuma pieprasījums, vai atsevišķos gadījumos, kad lietas dalībnieku pārstāv advokāts vai tiesu advokāts, no lēmuma, ar kuru noraidīts pieteikums par atbrīvojumu no tiesas izdevumiem, izsniegšanas dienas. Tomēr jebkurš jauns pieteikums atbrīvojumam no tiesas izdevumiem, pamatojoties uz tiem pašiem apstākļiem, vairs neietekmē nodevas samaksas termiņu.

Arī gadījumos, kad tiek iesniegti pieteikumi par tiesas norīkotu juristu, attiecīgā pieteikuma vai pārsūdzības par lēmumu, ar kuru ir atteikta šāda norīkošana, iesniegšana principā neaptur notiekošo tiesvedību, ja vien pieteikums nav iekļauts prasības pieteikumā vai sniegts pirms prasības celšanas. Tomēr tiesa var apturēt lietas izskatīšanu līdz galīgā lēmuma pieņemšanai par pieteikumu. Līdz ar to tā nevar norīkot tiesas sēdi, bet var atcelt vai atlikt paredzēto tiesas sēdi.

Ja advokāta vai tiesu advokāta pārstāvība ir obligāta konkrētai procesuālai darbībai (pārsūdzības iesniegšana augstākajai instancei (*skarga kasacyjna*), pieteikums pārskatīt nolēmumu, noteiktas apelācijas sūdzības pret tiesas lēmumiem), pieteikuma par tiesas norīkota jurista piešķiršanu iesniegšana pirms šādas prasības izpildei noteiktā termiņa beigām, termiņš tiks apturēts. Neatkarīgi no tā, vai pieteikums ir apmierināts vai noraidīts, termiņš tiks atsākts. Tomēr jebkurš jauns pieteikums, kura pamatā ir tie paši apstākļi, vairs neietekmē termiņa tecējumu.

Papildu informācija

- 2005. gada 28. jūlija Likums par tiesas izdevumiem civillietās;
- 1964. gada 17. novembra Civilprocesa kodekss;
- 2004. gada 17. decembra Likums par tiesībām uz juridisko palīdzību civilprocesos Eiropas Savienības dalībvalstīs un par tiesībām uz juridisko palīdzību nolūkā panākt strīdā mierizlīgumu pirms tiesvedības ierosināšanas;
- 2004/844/EK: Komisijas 2004. gada 9. novembra Lēmums, ar ko ievieš veidlapu juridiskās palīdzības pieprasījumiem saskaņā ar Padomes Direktīvu 2003/8/EK par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos;
- 2015. gada 5. augusta Likums par bezmaksas juridisko palīdzību, bezmaksas konsultācijām civillietās un juridisko izglītību;
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>;
- atsevišķu rajonu tiesu un apgabaltiesu tīmekļa vietnes.

Lapa atjaunināta: 28/04/2026

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietvertu vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.